

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПО
ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 3.5.2012 г.
JOIN(2012) 11 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Специален административен район Хонконг: годишен доклад за 2011 г.

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Специален административен район Хонконг: годишен доклад за 2011 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

От преминаването преди почти петнадесет години на Хонконг към Китайската народна република Европейският съюз и неговите държави членки следят отблизо политическите и икономическите събития в специалния административен район Хонконг (САР Хонконг). С цел изпълнение на ангажмента към Европейския парламент от 1997 г., всяка година се изготвя доклад относно събитията в Хонконг. Това е четиринадесетият такъв доклад, обхващащ събитията през 2011 г.

През 2011 г. принципът „една държава — две системи“, установен в Китайско-британската декларация и Основния закон на Хонконг, продължи да работи добре, тъй като правата и основните свободи на жителите на Хонконг продължиха да бъдат спазвани, върховенството на закона — защитено, а пазарната икономическа система и стопанската среда — запазени.

Двустранните отношения между ЕС и Хонконг продължиха да се разгръщат, което доведе до посещението на главния управител на САР Хонконг в институциите на ЕС през септември, когато той се срещна с председателя Ван Ромпъой.

Европейският съюз придава голямо значение на стабилността, икономическия просперитет и демократичното развитие на Хонконг. ЕС продължава усилено да подкрепя бързия и съществен напредък по целта за установяване на всеобщо изборително право в съответствие с Основния закон на САР Хонконг и желанието на жителите на Хонконг.

ПОЛИТИЧЕСКИ СЪБИТИЯ

През 2011 г. бе постигнато допълнително консолидиране на конституционното развитие на Хонконг. Приети бяха подзаконовите актове по пакета за изборителна реформа, договорена през юни 2010 г., осъществен беше енергичен обществен дебат в рамките на широко медийно покритие, а провеждането на изборите за районни съвети и свикването на разширената Изборителна комисия, която да избере следващия главен управител през март 2012 г., бяха предшествани от силен политически импулс.

На 22 юли 2011 г. министърът по конституционните и континенталните въпроси публикува документ за допитване относно реда за попълване на свободните работни места в Законодателния съвет. При приключване на допитването на 24 септември 2011 г. се установи, че мнозинството от отговорилите считат, че системата за провеждане на частични избори следва да се запази, като първоначалното предложение на правителството, свободната длъжност да се запълва от следващия кандидат от листата, бе отхвърлено. Процесът на приемане ще приключи в рамките на 2011—2012 г. законодателна година.

В последното си политическо обръщение от 12 октомври 2011 г. под наслов „От успех към успех“ главният управител Доналд Цанг насочи вниманието към социалните предизвикателства, пред които е изправен Хонконг. Той посочи като основни проблеми недостъпните цени на жилищата, бързо застаряващото население на Хонконг и нарастващото разделение между бедни и богати, като обеща да предприеме мерки за подобряване на общото качество на живота.

Изборите за районни съвети се състояха на 6 ноември 2011 г. Избирателната активност достигна 41,4 %, т.е. 1,2 млн. гласоподаватели. Демократичният алианс за подобряване и напредък на Хонконг (DAB) и Федерацията на профсъюзите спечелиха 165 от общо 412 места, а Пандемократичният лагер спечели само 47 места. Изборите за районни съвети създадоха условия за провеждането на поредица от избори през 2012 г., включително на следващите избори за Законодателен съвет през септември 2012 г., на които пет нови места, разпределени на функционалните избирателни райони, ще бъдат попълнени от избраните районни съвети. По твърденията за нередовно регистриране на гласоподаватели беше проведено разследване.

Наскоро разширената Избирателна комисия, състояща се от 1 200 места, която ще избере следващия главен управител през март 2012 г., бе съставена на 10 декември 2011 г. с назначаването на членове от стопанските и професионалните среди, гражданското общество и измежду политиките на равнище райони и Законодателен съвет. В края на 2011 г. две лица заявиха намерението си да се кандидатира за поста на главен управител — Хенри Танг, бивш главен секретар, обяви кандидатурата си на 26 ноември и Чун-Ин Лойн, бивш председател на Изпълнителния съвет, обяви кандидатурата си на 27 ноември.

В отношенията между Хонконг и Тайван бе постигнат важен напредък тази година с придаването на официална форма на отношенията помежду им и с отварянето на официални представителни офиси в Тайпе и в Хонконг. През юли 2011 г. Тайван откри официален представителен офис в Хонконг — Икономическия и културен офис на Тайпе. Офисът на Хонконг в Тайпе се нарича Икономически, търговски и културен офис на Хонконг. Двустранната програма на Хонконг и Тайван става все по-разширена, като включва сътрудничество в областта на търговията и инвестициите, въздухоплаването, митниците и културата.

Поддържането на върховенството на закона и независимостта на съдебната власт продължи да изпълнява ключова роля за обезпечаване на просперитета на Хонконг в дългосрочен план. В своето първо обръщение от 10 януари 2011 г. по повод началото на съдебната година председателят на Върховния касационен съд Джефри Ма Дао-Лий подчерта три основни характеристики на върховенството на закона в Хонконг, а именно наличието на закони, които зачитат правата на човека и човешкото достойнство, независима съдебна власт, която защитава тези закони, и добро правораздаване. Съдебната власт продължава да защитава съществуващите в Хонконг права и свободи и да гарантира на всички равно третиране в съответствие със закона.

През тази година бяха постановени редица важни решения. На 8 септември 2011 г. Върховният касационен съд съобразно тълкуването, дадено от Постоянния комитет на Националния народен конгрес в съответствие с член 158 от Основния закон, счете, че принципът „една държава — две системи“ не се прилага спрямо доктрината за държавния имунитет по делото *FG Hemisphere/Kongo*, и потвърди, че търговската

дейност на чужда държава не може да бъде обект на съдебен спор в Хонконг. Адвокатска колегия на Хонконг заяви, че независимостта на съдилищата със сигурност не е застрашена от това решение. Делото се отнася до дългогодишен дълг на стойност 100 млн. USD, които Демократична република Конго дължи на американския фонд *FG Hemisphere*. На 30 септември 2011 г. Първоинстанционният съд постанови също така, че на чужденците, работещи като домашен персонал, следва да се разреши да кандидатстват за постоянно пребиваване в града. Правителството обжалва решението, като делото предизвика широка дискусия относно равното третиране на чуждестранните домашни помощници. Апелативният съд отмени решението на Първоинстанционният съд по делото за строителството на моста Хонконг—Джухай—Макао и даде зелена светлина за изграждането на този инфраструктурен проект. В своето решение Първоинстанционният съд беше счел, че Министерството на околната среда не е извършило анализ на въздействието на проекта върху околната среда, поради което беше постановил спиране на строителните работи.

През 2011 г. жителите на Хонконг продължиха да упражняват правото си на свобода на словото и на сдружаването, като кулминацията беше най-големият от 2004 г. досега годишен първоулски парад.

ИКОНОМИЧЕСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪБИТИЯ

През 2011 г. икономиката на Хонконг беше в добро състояние. Тя отбеляза устойчив растеж през първата половина на годината благодарение на стабилния износ на услуги и стоки и на силното вътрешно търсене. Темповете на растеж обаче достигнаха по-умерени нива през втората половина на 2011 г. поради отслабването на външната среда. Ръстът на БВП за 2011 г. като цяло спадна до 5 % в реално изражение, след 7 %-но увеличение през 2010 г. Пазарът на труда бе в състояние на пълна заетост, с годишен процент на безработица от 3,4 %. Инфлацията нарасна значително, като достигна 5,3 %¹.

Като най-големи предизвикателства пред икономиката на Хонконг в началото на 2011 г. се считаха борбата с инфлацията и ограничаването на риска от спукване на имотния балон. Затова правителството на САР Хонконг предприе редица мерки за ограничаване на последиците от инфлацията и внасяне на успокоение на пазара на недвижими имоти чрез бюджета за 2011—2012 г. Сред тези мерки финансовият министър предложи отпускането на еднократна помощ от 6 000 HKD на всички постоянни жители, навършили 18-годишна възраст, и оттегли първоначалното си предложение за инжектиране на същата сума по всяка сметка в задължителните взаимоспомагателни фондове. Тези преки парични помощи са безпрецедентни в историята на фискалната политика на Хонконг. Правителството на САР Хонконг има стабилна фискална позиция и разполага със значителни резерви, които в края на март 2011 г. достигнаха 595 млрд. HKD, равняващи се на 34 % от БВП².

При навлизане във втората половина на 2011 г. кризата с държавния дълг в еврозоната предизвика загриженост в Хонконг, въпреки че хонконгските банки са изложени само на ограничен риск. Пазарът на недвижими имоти показва признаци на консолидиране

¹ Всички икономически данни, отнасящи се до икономиката на Хонконг, са официални статистически данни, публикувани от Института за преброяване и статистика на Хонконг.

² Източник: Министерство на финансите и на държавната хазна на Хонконг.

поради възприемането на по-предпазлив подход. Фондовият пазар беше подложен на рязка корекция, като в края на годината индексът Хан Сен достигна с 20 % по-ниско равнище в сравнение с 2010 г.³ Общият собствен капитал, привлечен на Хонконгската фондова борса, също спадна рязко през 2011 г.⁴ Въпреки това Хонконг пак беше на първо място по отношение на средствата, привлечени чрез ППП, в световен мащаб за трета поредна година.

Трите основни законодателни предложения на икономическа тематика, представени през 2010 г. — законът за минималната работна заплата, законопроектът за конкуренцията и законът и разпоредбите относно обмена на данъчна информация — бяха придвижени с различни темпове през 2011 г. Законът за минималната работна заплата, с който минималната работна заплата се установява на равнище от 28 HKD на час, влезе в сила на 1 май 2011 г. През последната година пазарът на труда се запази на добро равнище и достигна пълна заетост. Продължаващото обсъждане на дългоочаквания законопроект за конкуренцията в Законодателния съвет срещна силна съпротива от страна на стопанските сектори. През октомври 2011 г. правителството направи изменения в първоначалното предложение, с цел да вземе предвид някои от опасенията на бизнес средите. След приемането през март 2010 г. на законодателството за привеждане в съответствие с международните стандарти на обмена на данъчна информация, за по-малко от две години Хонконг подписа 17 нови данъчни споразумения с трети държави (в това число 11 с държави — членки на ЕС).

За първи път ролята на САР Хонконг бе предмет на специална глава от дванадесетия Петилетен план на Китай (за периода 2011—2015 г.). В този стратегически план за национално развитие Китай се ангажира да запази статута на Хонконг като международен финансов, търговски и морски транспортен център и да подкрепя Хонконг да се установи като офшорен център за юани и международен център за управление на активи. По време на посещението си в Хонконг през август 2011 г. заместник министър-председателят на Китай Лий Кекян представи пакет от мерки, насочени към насърчаване на сектора на финансовите услуги на Хонконг. Тези мерки включват възможност за репатриране на юани чрез преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ), стартирането на схема за квалифицирани чуждестранни институционални инвеститори в юани (RQFIIs) и увеличаването на емисиите на облигации (държавни и корпоративни) в юани в Хонконг. Новите мерки ще спомогнат за постепенно увеличаване на финансовите потоците от юани между Хонконг и Китай и ще засилят ролята на Хонконг като офшорен център за юани. През последната година в Хонконг сделките в юани нараснаха бързо. Хонконг притежаваше най-големия запас от юани в брой извън Китай и обработи 84 %⁵ от трансграничните сделки на Китай в юани. Общо депозитите в юани в Хонконг възлязоха на 588,5 млрд. CNY в края на 2011 г., което представлява увеличение с 86,9 % спрямо 2010 г. Общо емисиите на облигации в юани

³ Според Хонконгската фондова борса (*Hong Kong Stock Exchange and Clearing Ltd. (HKEx)*) индексът Хан Сен приключи 2011 г. на равнище от 18 434 пункта.

⁴ Според Хонконгската фондова борса привлеченият собствен капитал, включително емитирането на нови акции и споразуменията вследствие на първично публично предлагане (ППП) на основната фондова борса (*Main board*) и на фондовата борса за дружества с бърз темп на растеж (*Growth Enterprise Market*), е спаднал с 42,6 % на равнище от 488,3 млрд. HKD през 2011 г. В рамките на тази обща сума средствата, привлечени чрез ППП, спаднаха с 41,8 % до равнище от 258,9 млрд. HKD.

⁵ Източник: Монетна институция на Хонконг, до края на първата половина на 2011 г.

надвиши 100 млрд. CNY⁶. Поради наличието на експертен опит по финансовите въпроси, изградена инфраструктура на финансовия сектор и най-важно — единствена по рода си връзка с Китай, очаква се Хонконг да продължи да играе основна роля за интернационализирането на юана в следващите години.

Икономическата интеграция с провинция Гуандун продължи да се задълбочава чрез прилагането на Рамковото споразумение за сътрудничество между Хонконг и Гуандун, подписано през 2010 г. В дванадесетия Петилетен план Китай също така се ангажира да подкрепя Гуандун за поемането на водеща роля за отварянето на сектора на услугите за Хонконг и настоява за бързото прилагане на големите проекти за сътрудничество между Гуандун, Хонконг и Макао. Гуандун и Хонконг са поели ангажимент да засилят сътрудничеството си при разработването на широк кръг от области, като трансграничните инфраструктурни съоръжения, модерен сектор на услугите, иновации и технологии за обработващата промишленост, околна среда и образование.

През декември 2011 г. Хонконг и Китай подписаха осмо допълнение към Споразумението за по-тясно икономическо партньорство. В Допълнение VIII се предвиждат общо 32 мерки за либерализиране на услугите и улесняване на търговията и инвестициите, 15 от които са свързани с офшорни дейности в юани. Чрез него също така се смекчават критериите за произход при търговията със стоки, както и определението за „доставчици на услуги от Хонконг“, с което им се предоставят по-големи стопански възможности в Китай. Като се включат мерките от Допълнение VIII към Споразумението за по-тясно икономическо партньорство, съществуват общо 301 мерки за либерализиране в 47 сектора на услуги. Заместник министър-председателят Лий Кеян заяви, че Китай ще либерализира изцяло сектора на услугите към Хонконг до края на 2015 г.

Извън Споразумението за по-тясно икономическо партньорство Хонконг полага все по-големи усилия за сключването на двустранни и регионални споразумения. През юни 2011 г. Хонконг и Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) подписаха споразумение за свободна търговия. Това е третото споразумение за свободна търговия, което Хонконг сключва, след споразуменията с Китай и Нова Зеландия. Започнаха също така преговори за сключването на споразумение за свободна търговия с Чили. С подкрепата на Китай Хонконг обяви на АСЕАН желанието си да се присъедини към Споразумението за свободна търговия между Китай и АСЕАН. По-общо, Хонконг заяви, че ще продължи да бъде активен член на Световната търговска организация и на Организацията за азиатско-тихоокеанско икономическо сътрудничество, за да продължи да работи за либерализирането на търговията и инвестициите.

ОТНОШЕНИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ХОНКОНГ

През 2011 г. двустранните отношения и сътрудничеството между Европейския съюз и Хонконг продължиха да се развиват. Хонконг продължава да бъде важен фактор в региона и посредническа платформа за търговски и инвестиционни потоци между ЕС и континентален Китай.

През 2011 г. ЕС запази позицията си на втори по значение търговски партньор на Хонконг след континентален Китай. Хонконг бе шестнадесетият по значение търговски

⁶ Източник: Монетна институция на Хонконг.

партньор на ЕС. През първите девет месеца на 2011 г. двустранната търговия между ЕС и Хонконг нарасна устойчиво с 8,8 % до 30 млрд. EUR.

ЕС бе най-големият чуждестранен инвеститор в Хонконг след континентален Китай и Британските Вирджински острови, допринасяйки за 9,9 % от общите преки чуждестранни инвестиции през 2010 г. Инвестициите на Хонконг в Европа продължиха да се развиват устойчиво — те са един от основните източници на преки инвестиции от Азия. Въпреки световната икономическа криза в Хонконг все още се намира една от най-големите европейски стопански общности в Азия и той продължава да привлича голям брой европейски граждани да живеят и работят на негова територия, като броят им в края на 2011 г. възлиза на 31 930⁷. Изпреварвайки САЩ и Япония, най-много на брой чуждестранни дружества в Хонконг са с произход от ЕС — 454 регионални седалища, 695 регионални представителства и 670 местни представителства към юни 2011 г.⁸ Стопанското присъствие на ЕС се простира в редица и разнообразни сектори — главно финансови и бизнес услуги, търговия, логистика, строителство и търговия на дребно. Дружества от ЕС са също така ключови действащи лица в банковия и застрахователния сектор и в сектора на ценните книжа на Хонконг.

Хонконг също така служи като основен транзитен център на потоците от преки чуждестранни инвестиции от ЕС към континентален Китай и обратно. Причините за това са по-специално близостта на Хонконг до континентален Китай и установените делови връзки с него, опростената данъчна система на Хонконг, наличието на доставчици на висококачествени услуги в области като финанси, счетоводство и право, както и физическото присъствие в Хонконг на нарастващ брой дружества от ЕС и континентален Китай. Освен това Хонконг представлява идеално място за привличането на капитали за инвестиране или разширяване на стопанската дейност, било то чрез ППП, вторични котировки или емитирането на облигации (включително облигации в юани).

На 8 декември 2011 г. в Хонконг се състоя петата среща за структуриран диалог между Европейския съюз и правителството на САР Хонконг. Срещата обхваща редица въпроси, вариращи от икономическите отношения, включително търговия и инвестиции, до въздухоплаването, околната среда, изследванията, технологиите, сътрудничество в областта на иновациите и образованието, финансовите услуги, законодателството в областта на конкуренцията, традиционната китайска медицина, търговията с емисии и изменението на климата, както и митническите въпроси. Двете страни отбелязаха, че търговските и икономическите им отношения продължиха да се развиват и че двустранната търговия устойчиво се върна към равнищата отпреди финансовата криза от 2008—2009 г. На техническо равнище продължи да се осъществява конструктивен обмен по отношение на законодателната реформа в сектора на финансовите услуги и изпитванията и сертифицирането. Структурираният диалог е наложила се платформа, която позволява на ЕС и Хонконг да доразвиват своите взаимоотношения. Освен това, ЕС остава решен да продължи проучвателните разговори за евентуално сътрудничество в сферата на данъчното облагане на спестявания.

⁷ Източник: Имиграционна служба на Хонконг.

⁸ Източник: Институт за преброяване и статистика на Хонконг.

Въпреки споразумението от 2010 г. между Европейската комисия и Хонконг относно това как да бъде възстановена правната сигурност по отношение на двустранните споразумения между ЕС и Хонконг за въздухоплавателни услуги, бе постигнат твърде ограничен напредък в двустранните преговори между Хонконг и съответните държави — членки на ЕС. С оглед на премахването на правната несигурност, желателно е Хонконг да приключи процеса на изменение на своите въздухоплавателни услуги с всички засегнати държави — членки на ЕС, или чрез двустранни преговори, или посредством сключването на „хоризонтално споразумение“ с ЕС. През 2011 г. нарасна броят на посещенията на високо равнище между институциите на Европейския съюз и САР Хонконг, което доведе до срещата на високо равнище между председателя на Съвета на ЕС Херман ван Ромпой и главния управител на Хонконг Доналд Цанг през септември, както и до срещата с комисаря по въпросите на външната търговия Карел де Гухт. С посещението в Хонконг през май на комисар Хедегор, отговарящ за действията по климата, за да произнесе встъпителното слово на Световната конференция на потребителите, и пътуването до Брюксел през октомври на министъра на правосъдието на Хонконг Уонг Ян Лун, където той имаше срещи със заместник-председателя Рединг — комисар по въпросите на правосъдието, основните права и гражданството, се увеличи и обменът на равнище министри. Редовните посещения на висши функционери спомогнаха да се поддържа значителен обмен в области от общ интерес, като например законодателното уреждане на финансовите услуги и антикорупционните дейности. Няколко делегации от членове на Европейския парламент също така минаха през Хонконг и допринесоха за подобряването на нашето сътрудничество.

Дейностите на Програмата за стопанска информация на ЕС за Хонконг и Макао (EUBIP), съфинансирана от Европейската комисия и управлявана от Европейската търговска камара (ЕТК) в Хонконг, продължиха да се увеличават и станаха по-разнообразни. През 2011 г. с предимство се ползваха кризата с държавния дълг в Европа, законодателното уреждане на финансовите услуги, Споразумението за потясно икономическо партньорство, околната среда и изменението на климата и търговските отношения между ЕС и Китай като цяло. Стопанските съвети по EUBIP, създадени за секторите, в които европейският бизнес и промишленост имат водеща позиция, напр. информационните и комуникационните технологии (ИКТ) и финансовите услуги, продължиха да правят важен промишлен принос към нашия междуправителствен диалог. EUBIP продължава да бъде успешен канал за все по-добро разбирателство между стопанските общности от ЕС и Хонконг.

С цел допълнително заздравяване на връзките с Хонконг, ЕС и държавите — членки на ЕС, официално представлявани на територията му, увеличиха усилията на публичната дипломатия, за да добие ЕС по-голяма видимост в Хонконг и да се увеличат познаването и информацията за политиките на ЕС, включително търговските и регулаторните му политики, енергетиката и изменението на климата, законодателното уреждане на финансовите услуги, митническите въпроси, политиките за равенство между половете, межкултурния диалог и ролята на ЕС в света. Те също така работиха в тясно сътрудничество за засилване на контактите между хората и насърчаване на академичния обмен чрез съвместни дейности, като Панаира на образованието в ЕС и Филмовия фестивал на ЕС. В края на 2011 г. ЕС обяви покана за представяне на предложения за академична програма на ЕС в Хонконг, която да обхваща периода 2012—2015 г. Главната цел е да се разработят дейности за популяризиране с цел подобряване на видимостта на ЕС и засилване на академичното сътрудничество с

институции за висше образование в ЕС, включително да се насърчат повече учени и студенти да се занимават с научни разработки и изследвания по свързани с ЕС въпроси.

ЕС ще продължи да поддържа отношенията си със САР Хонконг, да засилва икономическите и търговските връзки, да укрепва сътрудничеството със стопанските среди и гражданското общество и да насърчава мобилността и обмяна с хората от Хонконг.